

Dr Jeffrey Hudon, Archeologia biblijna, sesja 16, Archeologia i historyczny Dawid

© 2024 Jeffrey Hudon i Ted Hildebrandt

To jest dr Jeffrey Hudon w swoim nauczaniu na temat archeologii biblijnej. To jest sesja 16, Archeologia i historyczny Dawid.

Dobra. Po śmierci Saula Dawid powrócił do Judy i rządził plemieniem Judy i Hebronu przez siedem lat. Potem został zaproszony przez inne plemiona, aby został królem nad całym Izraelem. W tym momencie podjął bardzo mądrą decyzję taktyczną i wybrał neutralne miejsce do rządzenia, a było to kananejskie lub jebusyckie miasto Jebus lub Jerozolima.

Dawid i jego ludzie, a konkretnie Joab, jego generał, zaatakowali cytadelę, czyli fortecę Tzion, co również było nazwą przedizraelicką. Tzion początkowo nie jest terminem hebrajskim. Jest to przedizraelicka nazwa Jerozolimy, która podbiła miasto i uczyniła je swoją królewską posiadłością.

Tak więc Jerozolima stała się niemal czymś w rodzaju Waszyngtonu starożytnego Izraela. Jest to, podobnie jak podbój, bardzo ważny okres w historii Izraela dla prac archeologicznych. I znowu jest to skomplikowany okres, w którym istnieje wiele różnych opinii.

Tutaj tylko kilka, a raczej powinienem powiedzieć cztery zdjęcia. Zwróćmy uwagę na pewne rzeczy. Jest to ponownie wygenerowana komputerowo rekonstrukcja miejsca zwanego Khirbet Qeiyafa, które datuje się albo na panowanie Saula, albo na panowanie Dawida.

A to wychodzi na dolinę Elah, gdzie Dawid walczył z Goliatem. Można tu zobaczyć duży czteropokojowy dom w stylu, który prawdopodobnie był rezydencją gubernatora lub rezydencją administracyjną władcy tego miasta. Posiada również dwie bramy tu i tu.

Te cechy sprawiają, że wielu uczonych wierzy, że jest to biblijne Sha'arim, co oznacza dwie bramy, które znajdowały się w tym bezpośrednim sąsiedztwie. Jest to zatem dobre wskazanie biblijnej nazwy tej witryny. Tutaj jest artysta, inna artystyczna interpretacja Jerozolimy z czasów Dawida.

Znowu odizolowany lub po prostu odizolowany w pobliżu Dawida. Żadnego przedłużenia na Górę Syjon, Górę Moria lub Wzgórze Zachodnie. Tutaj masz przedłużenie źródła Gichon, a tam wieżę, która chroni źródło wody w mieście.

Tutaj, na dole po lewej stronie, znajduje się Wzgórze Niewolników w Timna, gdzie w okresie wydobycia miedzi prowadzono prace wydobywcze. A to są te, które przyspieszyły pod rządami Dawida i Salomona i z pewnością były pod ich kierownictwem, przynajmniej moim zdaniem. Wreszcie w latach 1992–1993 w Dan odnaleziono zbliżenie fragmentu steli.

Wywołało to wiele aktywności naukowej, spekulacji i różnych, odmiennych opinii, gdyż widnieje tam słowo Dom Dawida, Beit David. To pierwsza znana wzmianka o Dawidzie we współczesnym dokumencie. Stela pochodzi około sto lat po samym Dawidzie.

Mówi więc o jego dynastii, królu z rodu Dawida. OK, biblijny portret życia Dawida i jego dziedzictwa, wczesnych lat Dawida. Ponownie dorastał w Betlejem i Dolinie Refaim.

Istnieje witryna Iron One, o której będziemy mówić w następnym slajdzie, zwana Gilo i która może mieć częściowo związek z jedną z jego wojen z Filistynami. Gibe'a Saula, która oczywiście była członkiem dworu Saula. Dolina Elah, gdzie pokonał Goliata.

Kiedy Gat uciekał przed Saulem, Dawid służył za czas w Akisz u boku króla Gat Akisza i otrzymał miasto Ziklag. A skończyło się to, gdy Filistyni pokonali Izraelitów na górze Gilboa. I Dawid wrócił do Judy i został królem nad pokoleniem Judy.

Pustynia Judy pojawiła się w życiu Dawida, ponieważ uciekł przed Saulem. Wspomniane są tam miejsca, jak choćby twierdza, co może być określeniem Masady, późniejszej twierdzy Heroda. Jerozolima, Betsaida.

Jedna z jego żon pochodziła z Betsaidy, księżniczki Geszer. Rabat Amon, dokąd wysłał swoje wojsko do walki z Ammonitami. Inskrypcje, Tel Dan, Stela Moabitów i Świątynia Karnak – wszystkie mogą wspominać o domu Dawida, nie tylko o jednym z nich, ale o wszystkich trzech.

Następnie niedawno odkryte miejsce Khirbet Qeiyafa miało bardzo ważne implikacje dla wczesnej monarchii. A potem wreszcie dolina Timna, gdzie zobaczyliśmy zdjęcie lokalizacji Slaves Hill, na której znajduje się cały ten obszar. W Dolinie Timna i na Nizinie Edomskiej dokonano ważnych odkryć związanych z wydobyciem i produkcją miedzi w X wieku, za czasów Dawida i Salomona.

Ponownie, cofając się i patrząc na świat z czasów panowania Dawida, dostrzegasz tutaj złotą szansę, ponieważ Egipt i Mezopotamia są słabe. Asyryjczycy, Babilończycy i Egipcjanie – wszyscy podupadają. Zatem w zasadzie istnieje próżnia władzy, w tym wielkim regionie nie ma supermocarstwa, które mogłoby wpłynąć na politykę tych małych królestw lub królestw regionalnych w Lewancie.

Zatem Dawid jest w stanie napiąć mięśnie i dzięki działaniom wojennym i traktatom znacznie rozszerzyć swoje wpływy i stać się bardzo silnym regionalnym królestwem, jeśli nie mini-imperium. Teraz, wraz z odkryciem Steli Tel Dan, domu Dawida, niemal w tym samym czasie, zaledwie rok lub dwa wcześniej, ukazała się ta książka. A Philip R. Davies, dżentelmen na zdjęciu patrzący na książkę i uśmiechający się do kamery, napisał tę książkę.

A Davies był agnostykiem lub ateistą. W tej książce zasugerował, że w cudzysłowie król Dawid jest mniej więcej tak historyczny jak król Artur. Twierdził, że Dawid jest legendą, że to mit.

Nigdy nawet nie istniał. I oczywiście za rok lub dwa odnajdą Stelę z Tel Dan. Wyzwaniem, jakie rzucił Davies i inni mu podobni, było to, że nie odnosi się to do Dawida, ale do jakiegoś nieznanego bóstwa z tymi samymi spółgłoskami.

I oczywiście bardzo niewiele osób to akceptowało. Przyjęli raczej, jak łatwo można to odczytać jako dom Dawida. Oto kolejne zdjęcie całej steli Tel Dan.

Odkryto go w 1993 roku. Jest z nim związana ciekawa historia. Avraham Biran, starszy archeolog w Hebrew Union College, kopął w Dan od 1966 roku.

Jego asystent był typem minimalisty. Nie miała wysokiego poglądu na Pismo Święte. Robią porządki za zewnętrzną bramą w Dan.

I znalazła ten kawałek bazaltu, który był używany wtórnie, na ścianie z tym napisem. I przyszedł Abraham Biran. Chyba miała na imię Gila Cook, jeśli pamiętam, i powiedziała: „O mój Boże, mamy napis”.

Zatem natychmiast rozejrzeli się za kolejnymi bazaltowymi fragmentami tego napisu i w końcu znaleźli te dwa, a w końcu te dwa inne, wciąż bardzo fragmentaryczne, ale byli w stanie przeczytać większą część tekstu. I ten tekst nie jest tekstem izraelskim. Jest to język aramejski, od aramejskiego króla Chazaela, najprawdopodobniej kiedy Chazael przejął Dan sto lat po życiu Dawida i wspomina w tym napisie o królu Izraela i królu domu Dawida, o jego pokonaniu ich.

Zatem znowu mamy w zasadzie współczesny dokument ze źródła nieizraelskiego, w którym wspomina się niekoniecznie o królu Dawidzie, ale o domu Dawida, dynastii Dawida. A to naprawdę dowodzi, w każdych okolicznościach, musi dowodzić, że istniał historyczny Dawid. I tak cała praca Philipa R. Daviesa i jego cytat, że Dawid opowiada o swoim historycznym królu Arturze, pada na twarz.

W tym samym czasie francuski uczyony ponownie studiował Stelę Meshę, Stelę Moabitów. Jest to stela datowana mniej więcej na czas inskrypcji w Tel Dan, ale została wzniesiona przez króla Moabu Meszy w Transjordanii około 840 roku p.n.e.,

mniej więcej w tym samym czasie. Dolne linie były niejasne, ale Andre Le Maire, profesor, który je studiował, wydawało mu się, że rozpoznał tam określenie „Wzgórza Dawida”.

I tak prawdopodobnie pojawiła się druga wzmianka o Dawidzie. Wreszcie KA Kitchen, brytyjski egiptolog, czytał listę Shishak w Karnaku i uważa, że w inskrypcji Shishak wspomina również o Wyżynie Dawidowej. Być może źle się tutaj wyraziłem, ale myślę, że Wyżyna Dawidowa znajduje się w Karnaku.

Dom Dawida znajduje się na steli Mesha i Tel Dan. Tak więc w ciągu zaledwie kilku lat odkryto trzy referencje. Jeden na inskrypcji nowo odkrytej i dwa na inskrypcjach znanych od dawna.

Znowu patrzymy na Betlejem. To tutaj dorastał Dawid. Nie wiemy dokładnie, gdzie był jego dom, ale wiemy, że było miejsce zwane Betlejem, czyli tam, gdzie się urodził.

Mam na ten temat teorię, o której opowiem za chwilę. Jednak dzisiejsze Betlejem jest rozległym miastem, w tym momencie prawdopodobnie w połowie chrześcijańskim, a najprawdopodobniej w większości muzułmańskim. Ale to znowu był dom Dawida.

I zobaczymy tę Bullę. Być może widzieliśmy to już wcześniej. Zobaczymy to jeszcze raz.

Niedawno w Jerozolimie odnaleziono bardzo ważny odcisk pieczęci. I możecie zobaczyć słowo Betlejem tutaj, w Palo. Możesz zobaczyć trochę Beit, Tav, Lamed, Hay i początek Mem.

To oznacza Betlejem. A to najstarszy znaleziony napis wymieniający nazwę tego miasta. Pochodzi z około 700 roku p.n.e.

OK, rozmawialiśmy już wcześniej o Dolinie Refaim, ale widok na Dolinę Refaim znów ukazuje spichlerz Jerozolimy, dolinę, która schodzi do Doliny Zoric i ostatecznie do wybrzeża. To jest pole bitwy. Było to pole bitwy, ponieważ Filistyni dwukrotnie próbowali przedostać się tą doliną od Szefeli i zaatakować Dawida w Jerozolimie.

Dawid był znakomitym generałem i kazał swoim żołnierzom ukryć się na zboczach doliny. A gdy Filistyni się zbliżyli, zaatakował ich i pokonał ich. Dlaczego więc David odniósł tam taki sukces? Cóż, wkrótce po wojnie sześciodniowej odkryto miejsce z widokiem na Dolinę Refaim na południu.

Było to bardzo rustykalne, słabo zachowane osadnictwo Izraelitów Żelaza I, które nazwali Gilo. Właściwie Gilo to starożytna nazwa, ale właściwie nie jest związana z tą stroną, ale mimo to nazywa się Gilo. Gilo znowu ma coś w rodzaju muru

obwodowego i było kilka domów, które znowu były słabo zachowane, to tylko fragmenty ścian.

Ale dwie rzeczy są tutaj ważne. Jedną z nich to wieża strażnicza Żelaza II, która została zbudowana prawdopodobnie w VIII wieku. A potem, tutaj, na północy, za ekranem widniała Żelazna I, solidna wieża z widokiem na Dolinę Refaim.

I sądzę, że to właśnie z tego miejsca wojsko Dawida zeszło do doliny, zaatakowało Filistynów i pokonało nadciągających Filistynów. Dlaczego to mówię? Wierzę również, że Gilo i otaczające go górne partie Doliny Refaim były własnością lub terytorium należącym do rodu Dawida, do rodziny Dawida. Istnieją również dowody na to, że była to posiadłość królewska z późniejszej epoki żelaza, za czasów monarchii Dawida, ze względu na tunel i elementy architektury królewskiej znalezione wzdłuż doliny Refaim.

Być może nawet z nazwą wymienioną później lub wybitą na uchwytych królewskich słoików. Osobą, która odkopała Gilo, był Ami Mazar, jeden z moich byłych profesorów, kiedy byłem w Izraelu. A Ami Mazar wykonał bardzo dobrą robotę, wydobywając to.

A dziś niestety wokół niego znajduje się izraelskie osiedle mieszkaniowe, ale ono się zachowało, sam obiekt. Znaczenie tego miejsca jest wieloaspektowe. Jedną z ważnych części tego miejsca jest to, że nie było tam wody.

Było to miejsce na wzniesieniu. Mieli ochronę przed otaczającym terenem. Jednak w okresie sędziów nie było tu wiosny i życie osadników w Gilo było bardzo trudne.

W tym samym czasie, gdy to było rozpatrywane i badane, niektórzy izraelscy uczeni argumentowali, że Jerozolima w tamtym czasie była po prostu bardzo niewielkim miastem, jeśli nawet nie była okupowana. Ważne jest, aby zrozumieć, że Gilo nie miał źródła wody, tylko Jerozolima. Jerozolima miała źródło Gichon.

I nie ma rozsądnego sposobu, aby Jerozolima została opuszczona, a Gilo okupowane. Zatem sam fakt, że Gilo istniało bez źródła wody, naprawdę dowodzi, że Jerozolima była miastem, prawdopodobnie jakiejś rangi, można by je nazwać miastem, w okresie przejściowym między epoką brązu a monarchią. Jeszcze inny widok na Gibeę Saula.

To znowu sytuacja, w której Dawid był członkiem dworu Saula w pierwszych latach jego życia przed objęciem władzy królewskiej. Ponownie pokazuje, gdzie walczył z Goliatem, aby dokonać przeglądu swojego życia. I kolejny obraz Filistynów i Goliata.

Biblia podaje bardzo opisową terminologię dotyczącą zbroi Goliata. I znowu uczyony z Cornell University, Jeffrey Zorn, napisał znakomity artykuł opublikowany około 15 lat

temu na temat zbroi Goliata i historyczności relacji, biorąc pod uwagę ten opis. I to naprawdę warto przeczytać.

I oczywiście rodzinne miasto Goliata, Gat, które widzieliśmy już wcześniej. I znowu, gdy Dawid był renegatem Saula, wyruszał na pustynię judejską, a także do filistyńskiego miasta Gat, aby uciec Saulowi. I oczywiście pamiętamy bitwę pod górą Gilboa oraz śmierć Saula i Jonatana i to właśnie uczyniło Dawida królem w następstwie tej bitwy.

OK, znowu artystyczna interpretacja Jerozolimy z czasów Salomona lub wkrótce potem. Przyjrzyjmy się temu. Mam nadzieję, że w późniejszym wykładzie omówię bardziej szczegółowo historię Jerozolimy.

Ale dzisiaj przedstawiona tutaj to Dolina Cedronu. A Góra Oliwna jest tutaj, poza obrazem Góry Zniewagi. A potem jest Dolina Tyropeon, czyli Dolina Centralna, jak ją nazywa Józef Flawiusz, Dolina Serowarzy, którzy tu schodzą.

Zatem zapewniało to przynajmniej pewną ochronę z dwóch lub trzech stron. Północna część miasta Dawida, stanowiąca pierwotne główne miejsce osadnictwa Jerozolimy aż do czasów Salomona, nie obejmowała tu tej części miasta. A to jest tutaj miasto, które Dawid zdobył.

I widać, że słabsza część miasta znajduje się na północy. Jest tu coś w rodzaju siodła zwanego Melo. A potem kolejne wejście na górę Moria, czyli górę Syjon, a właściwie Wzgórze Świątynne.

Zatem to, co tu widzimy, to kamienna konstrukcja, której części nadal istnieją, oraz twierdza Syjon lub pałac Dawida, który znajdował się nad nią. A potem oczywiście domy miasta poniżej. Jerozolima była interesująca, ponieważ nie tylko nie była pod kontrolą Izraelitów, ale Izrael początkowo ją podbił, a następnie powrócił pod kontrolę Jebusytów, aż do czasu, gdy Joab i Dawid podbili ją siedem lat po jego panowaniu.

Jerozolima była na uboczu. Tak naprawdę nie miał żadnych wielkich cech strategicznych, które przyciągałyby do niego ludzi. Główna droga, Trasa Patriarchów, przebiega daleko na zachód, prawdopodobnie 20 lub 25 minut spacerem od niej, aby dostać się do miasta.

Ponownie był dość dobrze chroniony z niektórych stron, ale z północy był bardzo bezbronny. Widać tam bramę i wieże. Miała tylko jedno źródło, źródło wody, źródło Gichon, gdzieś w tym obszarze.

Niedawne wykopaliska sugerują, że z murów miejskich wyszły mury z wieżą chroniącą to źródło. W tamtym momencie, kiedy to robiono, większość uczonych wierzyła, że

istnieje tunel, a nie ściany i wieże. Jednak niedawne wykopaliska wykazały, że mogły one istnieć już w środkowej epoce brązu, czyli w okresie późnych patriarchów.

Zatem nie było to w żadnym wypadku miasto imponujące, ale Dawid się na to zdecydował, ponieważ znajdowało się tuż na granicy terytoriów plemiennych Judy i Beniamina i była to obca enklawa. Więc wziął to i uczynił własnością królewską. Było to genialne posunięcie, ponieważ było to terytorium neutralne.

Żadne plemię nie mogło twierdzić, że ma na swoim terytorium stolicę. Teraz, po śmierci Dawida, Salomon przejął i rozszerzył miasto, obejmując górę Moria. Części tej ściany można dziś zobaczyć na południe od Wzgórza Świątynnego.

Wiele z nich to spekulacje na temat tego, gdzie znajdowały się pałace i jak wyglądały. Generalnie wiemy, jak wyglądały pałace w czasach Salomona, ale wiemy, że było ich kilka i oczywiście kompleks świątynny. Ale znowu wiele z nich ma charakter spekulacyjny.

Rozpakujemy to w późniejszym wykładzie. Pod względem politycznym Dawid miał duże imperium. Ponownie, nadal istniał tu mały obszar filistyński, który znajdował się pod hegemonią Izraela, ale byli oni wasalem Izraela.

A dalej, aż do Syrii, aż do rzeki Eufrat, znajdowały się królestwa syryjskie, które były albo wasalami, albo bezpośrednio kontrolowane. Zatem za czasów Dawida i początkowo przynajmniej Salomona był to szczyt izraelskiej kontroli nad południowym Lewantem. Zauważ jednak, że Fenicjanie utrzymali swoje terytorium i w pewnym momencie panowania Salomona, kiedy kraina Kabały została od nich oddzielona, przybyli aż tutaj.

Mieli linię brzegową, chcieli portów morskich, Izrael uprawiał rośliny i oliwki, a Fenicjanie wysyłali je na rynki po drugiej stronie Morza Śródziemnego. Było to więc świetne partnerstwo biznesowe, ale pod względem religijnym nie było to najlepsze porozumienie. Jerozolima jest miastem, które było stale okupowane na długo przed czasami Abrahama. Ponieważ historia sięga okresu chalkolitu, niektórzy twierdzą, że jest to okres neolitu, a nawet z pewnością okres chalkolitu.

Zatem wykopaliska w Jerozolimie są bardzo, bardzo trudne i bardzo skomplikowane. Kopiecie w dół cztery metry i uderzacie w rzymską ceramikę, być może z czasów Chrystusa, a potem natychmiast uderzacie w podłoże skalne. Podejdiesz pięć stóp dalej i zaczniesz kopać, a w szczelinach skały znajdziesz epokę żelaza i brązu, a może nawet skorupy chalkolitu.

Choć znajdował się zaledwie pięć stóp dalej, można by przysiąc, że jego początki sięgają czasów Rzymian. Cóż, być może Rzymianie zbudowali tam konstrukcję i oczyścili ją do podłoża skalnego, w związku z czym usunęli cały starszy materiał.

Zatem w Jerozolimie trzeba było prowadzić prace wykopaliskowe bardzo ostrożnie, a czasami, jak w przypadku wykopalisk w Yigal Shiloh, faktycznie trzeba było wykonać stratyografię na stole ceramicznym.

W terenie nie było wyraźnej stratygrafii. Jest to zatem miejsce wymagające wykopalisk, ale także jedno z najważniejszych do prowadzenia wykopalisk, ponieważ miało tu miejsce tak wiele historii biblijnej. W 2005 roku Eilat Mazar, wnuczka Benjamina Mazara, jednego z założycieli izraelskiej archeologii, przeprowadziła wykopaliska w mieście Dawida i faktycznie znalazła monumentalną budowlę datowaną na sam koniec okresu Żelaza I lub bardzo wczesny okres Żelaza II.

Konstrukcja ta miała bardzo grube ściany. Został on tylko częściowo odkopany i częściowo zachowany. Wierzy jednak, że znalazła ściany pałacu Dawida dzięki danym biblijnym w połączeniu z tym, co znaleziono na ziemi.

Ponownie, interpretacja artysty, Leen Ritmeyer, nakreśliła prawdopodobnie wygląd pałacu Dawida i być może częściowo odkryta przez Eilat Mazar. Ta ściana umocnienia lub szkliste umocnienie istnieje do dziś. Więc to jest to.

Pałac Dawida znajdował się w tym miejscu. To patrząc na południe, Dolina Cedronu znajduje się tutaj, na wschodnim zboczu miasta Dawida. Oto artystyczna interpretacja Dawida patrzącego na swoje miasto.

Widać rozciągające się przed nim miasto Dawida i styl wolutowych kapiteli, o czym porozmawiamy później. A balustrady są znane archeologicznie. A tak przy okazji, to zdjęcie Eilat Mazar, która odkopała tak wiele, i mamy wobec niej ogromny dług wdzięczności.

Ona niestety zmarła. Teraz rozmawialiśmy o Khirbet Qeiyafa kilka razy. Oto kolejny widok na Khirbet Qeiyafa z widokiem na dolinę Elah.

Mogła to być siedziba Saula lub główna siedziba Dawida później, gdy był on królem. Trwa debata na temat dokładnej daty powstania tego miejsca. Był zamieszkanym tylko przez około 50 do 100 lat.

Była to okupacja stosunkowo krótka i na większości obszarów dość dobrze zachowana. Koparka Yossi Garfinkel pokazuje tutaj gliniany model kapliczki. W różnych artykułach podkreślał, że jest to bardzo wczesny prototyp sanktuarium przedstawiającego późniejszą Świątynię Salomona.

I oczywiście to zostało znalezione, częściowo przywrócone, co znaleziono w Khirbet Qeiyafa. A oto trochę znalezionej tam ceramiki. A oto jedna z czterokomorowych bram w Khirbet Qeiyafa z widokiem na dolinę Elah.

Bardzo, bardzo ważna strona. Znajdująca się tam ceramika i datowanie radiowęglowe ponownie doprowadziły do niemal przepisania podręczników. Nagle judaici przejęli kontrolę nad dolną doliną Elah, ponieważ najwyraźniej jest to miejsce należące do Judajczyków.

A to mówi nam, że nie jest to jakieś małe królestwo czy Dawid rządzący w jakimś namiocie Beduinów. To jest prawdziwe królestwo. I zbudowali tutaj takie rzeczy.

Jerozolima z pewnością była znacznie bardziej skomplikowana, niż wcześniej sądzono. Oto trochę ceramiki z tego miejsca i jeszcze raz inne zdjęcia z tego miejsca. To część centralnego budynku.

Prawdopodobnie było to centrum administracyjne lub dom namiestnika, niezależnie od tego, kto rządził Shaarim w czasach Saula lub Dawida. W Mieście Dawida, w środku miasta, wykopano te dwa tunele. Wydobyto je ponad sto lat temu, około 110 lat temu, w 1914 roku.

A potem przez francuskiego archeologa Raymonda Bile'a. Był archeologiem żydowskim, pierwszym archeologiem żydowskim, który kopał w Jerozolimie. Dokopał się aż do podłoża skalnego i znalazł te dwa tunele.

Ponownie niektórzy uczeni od razu uwierzyli, że prawdopodobnie są to pozostałości królewskich grobowców z dynastii Dawidowej. Skąd o tym wiemy? Cóż, rozdział 3 Nehemiasza opisuje badanie Nehemiasza o północy murów Jerozolimy. A kiedy Nehemiasz dotrze do tego miejsca wzdłuż wschodnich murów, mówi, naprzeciw grobowców królewskich.

I dokładnie wtedy, gdy Żółć to wykopała, była to okolica, w której mógł przebywać Nehemiasz. Różni archeolodzy mają różne interpretacje. Wielu z nich nie sądziło, że to grobowce.

Najwyraźniej zostały one później wydobyte. Pierwotnie były one rozszerzone dalej. Jednak Kathleen Kenyon, kiedy w latach sześćdziesiątych XX wieku prowadziła prace wykopaliskowe w Jerozolimie, myślała, że to cysterny.

Być może w dalszej historii służyły jako cysterny, gdyby zostały otynkowane, ale było to zastosowanie drugorzędne. Początkowe użycie było czymś innym. I dopiero w innym artykule Geoffreya Zorna, który ponownie napisał o zbroi Goliata, napisał bardzo ważny artykuł ukazujący podobieństwa do grobowców królewskich w Chasor w późnym okresie brązu.

Wierzę, że grobowce królów Uritu również naśladują styl galerii, w której tunele prowadzą do podłoża skalnego. Tak więc, jak sądzę, mamy tutaj pozostałości grobowców Dawida, Salomona i królów po nich, dawno temu zrabowanych i

wydobitych, większość z nich wydobyto, ale nadal istnieją dla nas pozostałości zobaczyć dzisiaj. Swoją drogą, kiedy jedziesz do Izraela i mówisz: Chcę zobaczyć grób Dawida, większość przewodników cię tu nie zabierze.

Zabiorą cię na miejsce na górze Syjon, w pobliżu górnej izby, i powiedzą: Oto grób Dawida, i pokażą ci sarkofag, a będziesz mógł tam stać ze swoją jarmułką i to obserwować. Z całą pewnością nie jest to grób Dawida. Góra Syjon nie była Górą Syjon.

Dzisiejszy dzień nie jest Górą Syjon w czasach biblijnych. Góra Syjon jest szczytem Wzgórza Zachodniego. To błędna nazwa.

I ten grób z pewnością nie był grobowcem Dawida. Na szczycie góry Syjon mogły znajdować się grobowce późniejszych królów Judy ze względu na pałac w Ogrodzie Uzza, w którym mieszkał Manasses i jego następcy, i który mógł znajdować się na szczycie góry Syjon. Zatem może być w tym jakiś mały wycinek lub małe jądro prawdy.

W tej okolicy mogli być pochowani niektórzy z późniejszych królów Judy i ostatnich królów Judy, ale nie Dawid. I znowu, około 20 lat temu, Tom Levy z Uniwersytetu Kalifornijskiego w San Diego rozpoczął badania i wydobywanie miedzi na nizinach Edomitów wzdłuż Arava na jordańskiej stronie współczesnej granicy i znalazł miejsce zwane Khirbet en-Nahas, czyli ruiny miedzi, i odkrył bardzo, bardzo skomplikowaną fortecę i system wydobywania miedzi. Najwyraźniej nie była to operacja beduińska ani operacja plemienna.

Była to bardzo skomplikowana i dobrze zaplanowana operacja przeprowadzona przez regionalne królestwo. Które królestwo? Czy byli to Edomici? Cóż, nie sądzimy. Prawdopodobnie byli to najprawdopodobniej Izraelici pod rządami Dawida i Salomona.

Później, dalej na południe, w Timna po izraelskiej stronie rzeki Arava, Erez Ben-Yosef z Uniwersytetu w Tel Awiwie odkrył dodatkowe kopalnie miedzi w pobliżu Timny. To jest Wzgórze Niewolników. Widzieliśmy to zdjęcie wcześniej.

I znowu datowanie radiowęglowe datuje to na początek X wieku, czyli czasy Dawida.

To jest dr Jeffrey Hudson w swoim nauczaniu na temat archeologii biblijnej. To jest sesja 16, Archeologia i historyczny Dawid.